

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski (spr.)

Sędziowie: SO Dorota Maciejewska-Papież

SO Jerzy Andrzejewski

Protokolant: st. prot. sąd. Joanna Kurkowiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Jerzego Maćkowiaka

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2015 roku

sprawy **A. A. (1)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt II K 368/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjmuje, iż opisane w części wstępnej wyroku zachowanie oskarżonego A. A. (1) stanowiło wypadek mniejszej wagi, a tym samym wyczerpało znamiona występku z art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,

3. zwalnia oskarżonego z obowiązku poniesienia kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

SSO D. Maciejewska – Papież SSO J. Komorowski SSO. J. Andrzejewski

UZASADNIENIE

A. A. (1) został oskarżony o to, że w dniu 5 listopada 2013 roku w L. w sklepie (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz wspólnie i w porozumieniu z B. G., poprzez wprowadzenie w błąd co do faktycznej osoby dokonującej zwrotu towaru, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem firmę (...) Sp. z o.o. w ten sposób, że wpisał fikcyjny dokument zwrotu towaru na osobę o danych K. M., który następnie podpisał w miejscu „podpis klienta” i przekazał B. G. otrzymując pieniądze w kwocie 100 zł, czym działał na szkodę (...) Sp. z o.o. w G., tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2015 roku Rejonowy w L. w sprawie o sygn. akt II K 368/14 na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec A. A. (1) warunkowo umorzył na okres 2 lat próby (pkt 5. wyroku). Na podstawie art. 67 § 3 k.k. Sąd Rejonowy orzekł świadczenie pieniężne od A. A. (1) w kwocie 1000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (pkt 6. wyroku) i zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody, wspólnie z B. G., przez zapłatę kwoty 100 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. ul. (...), (...)-(...) G., sklep w L., w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (pkt 7. wyroku).

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 8. wyroku, zwalniając oskarżonego z obowiązku ich poniesienia.

Tym samym wyrokiem Sąd Rejonowy w Lesznie orzekł o odpowiedzialności karnej B. G., której przypisano ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Ani oskarżona ani prokurator nie zakwestionowali wyroku Sądu I instancji w tym zakresie.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł jedynie prokurator wskazując, że zaskarża go w całości na korzyść oskarżonego A. A. (1).

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił obrazę art. 66 § 2 k.k. poprzez zastosowanie warunkowego umorzenia wobec oskarżonego o przestępstwo zagrożone karą przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności, podczas gdy przepis tego artykułu ogranicza możliwość stosowania dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania tylko do sprawców przestępstw zagrożonych karą nie przekraczającą 3 lat pozbawienia wolności.

Wobec tego skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, że czyn oskarżonego stanowi wypadek mniejszej wagi z art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna i musiała skutkować modyfikacją kwestionowanego rozstrzygnięcia w sposób wnioskowany przez skarżącego i to pomimo, że wywiedziona skarga nie została prawidłowo skonstruowana.

Na wstępie niniejszych rozważań podkreślenia wymaga, że o obrazie prawa materialnego można mówić jedynie wtedy, gdy do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego sąd wadliwie zastosował normę prawną lub bezzasadnie jej nie zastosował (zob. m.in.: postanowienie SN z dnia 9 stycznia 2002 roku, V KKN 319/99, Lex nr 53010, wyrok SA w Krakowie z dnia 4 sierpnia 2009 roku, II AKa 143/09, Lex nr 530785). Innymi słowy, tylko niewłaściwa subsumcja niekwestionowanych ustaleń faktycznych pod przepis prawa materialnego daje podstawę do formułowania zarzutu obrazu tego prawa. Jak słusznie podkreślił Sąd Najwyższy, dotyczy to także problematyki potraktowania danego czynu jako wypadku mniejszej wagi, w płaszczyźnie której do obrazu prawa materialnego może dojść wtedy, gdy sąd orzekający, po zawarciu w opisie czynu przypisanego sprawcy znamion takiej uprzywilejowanej postaci przestępstwa, stosuje doń kwalifikację prawną przewidującą odpowiedzialność karną za to przestępstwo w postaci podstawowej (zob.: postanowienie SN z dnia 18 czerwca 2002 roku, IV KK 113/02, Lex nr 55181 oraz wyrok SA w Lublinie z dnia 21 października 2003 roku, II AKa 224/03, Lex nr 121302) albo gdy przy rozstrzygnięciu w tej mierze wzięto pod uwagę przesłanki inne niż przewidziane w art. 115 § 2 k.k., bądź przesłanki wymienione w tym przepisie pominięto (postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2008 roku II KK 235/08, OSNwSK 2008, nr 1, poz. 2540, postanowienie SN z dnia 15 lipca 2008 roku, III KK 162/08, Lex nr 452387).

Z kategorię brzmienia zarzutu sformułowanego w petitum apelacji wniesionej przez prokuratora wynika, że zarzuca on Sądowi Rejonowemu obrazę art. 66 § 2 k.k. poprzez zastosowanie warunkowego umorzenia wobec oskarżonego o przestępstwo zagrożone karą przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności. Dalsza analiza skargi wskazuje jednak jednoznacznie, że intencją apelującego nie było zakwestionowanie warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec A. A. (1), lecz kwalifikacji prawnej przypisanego mu wyrokiem występku. Zdaniem prokuratora prawidłowo poczynione w sprawie ustalenia faktyczne pozwalają bowiem stwierdzić, że zachowanie, którego dopuścił się A. A. (1), stanowi wypadek mniejszej wagi z art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Lektura pisemnych motywów wyroku unaocznia, że takie stanowisko, zgodne z wnioskiem oskarżonego i jego obrońcy, podzielił również Sąd Rejonowy, który na stronie 7 wyroku przyznał, że jedynie przez przeoczenie nie dokonał zmiany kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu A. przestępstwa.

W doktrynie i orzecznictwie prezentowane jest stanowisko, że o wypadku mniejszej wagi przesądza ocena elementów przedmiotowych i podmiotowych składających się na znamiona danego typu czynu zabronionego, ze szczególnym uwzględnieniem elementów rzutujących na stopień społecznej szkodliwości czynu. Z dominującej linii orzecniczej

Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wynika bowiem, że podstawowym kryterium oceny wypadku mniejszej wagi jest stopień społecznej szkodliwości czynu. Oceniając go należy uwzględnić okoliczności wymienione w art. 115 § 2 k.k., a więc rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację i cel działania sprawcy (zob. m.in. wyrok SN z dnia 14 stycznia 2004 roku, V KK 121/03, Lex nr 83755, postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2008 roku, II KK 235/08, OSNwSK 2008/1/2540, wyrok SA we Wrocławiu z dnia 29 września 2010 roku, II AKa 270/10, Lex nr 621279). Ocena, czy zachodzi wypadek mniejszej wagi powinna więc stanowić wypadkową ocen okoliczności podmiotowych i przedmiotowych popełnienia czynu zabronionego, albowiem ratio legis wyodrębnienia uprzywilejowanych typów szeregu przestępstw, w tym przestępstw przeciwko mieniu polega na tym, że w sytuacji, w której okoliczności popełnienia przestępstwa, zwłaszcza zaś przedmiotowo-podmiotowe znamiona czynu, charakteryzują się przewagą elementów łagodzących, czyn ten nie przybiera zwyczajnej postaci, lecz zasługuje na znacznie łagodniejsze potraktowanie (por. wyrok SN z 9 października 1996 roku, V KKN 79/96, OSNKW 1997, nr 3-4, poz. 27).

W świetle przywołanych powyżej poglądów oraz ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy, zgodzić należy się ze skarżącym, że w niniejszej sprawie istnieją okoliczności, które przesądzają o konieczności zakwalifikowania zachowania oskarżonego A. jako wypadku mniejszej wagi. Przede wszystkim słusznie uznał Sąd Rejonowy, że przypisane oskarżonemu zachowanie cechuje nieznaczny stopień społecznej szkodliwości. Wskazują na to okoliczności, w których oskarżony dopuścił się działania na szkodę pokrzywdzonej spółki oraz niewielka wartość wyrządzonej szkody, równa kwocie 100 zł. Zachowanie na szkodę (...) sp. z o.o. zostało bowiem podjęte pod wpływem impulsu, wręcz „z głupoty”, jak ujął to sam oskarżony A.. Tym samym nie było ono ani zaplanowane ani chociażby przemyślane. Dodatkowo podnieść trzeba, że miało ono charakter incydentalny w życiu oskarżonego, który dotychczas sam stał na straży praworządności pełniąc służbę w Policji. W konsekwencji uznać trzeba, że waga czynu zabronionego popełnionego przez A. A. (1), wyrażająca się stopniem społecznej szkodliwości, przemawia za przypisaniem oskarżonemu popełnienia przestępstwa oszustwa i fałszerstwa intelektualnego w formie uprzywilejowanej.

Wobec tego należało zmienić zaskarżony wyrok i przyjąć, że opisane w części wstępnej wyroku zachowanie oskarżonego A. A. (1) stanowiło wypadek mniejszej wagi, a tym samym wyczerpało znamiona występku z art. 286 § 3 k.k. i art. 270 § 2a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy, albowiem nie dostrzeżono żadnych dalszych uchybień, które w myśl art. 439 § 1 k.p.k. bądź art. 440 k.p.k. należałoby wziąć pod uwagę z urzędu (pkt 2. wyroku).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w punkcie 3. wyroku, zwalniając oskarżonego, na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, z obowiązku ich poniesienia. Za wydaniem przedmiotowego rozstrzygnięcia przemawiały względy słuszności, bowiem konieczność przeprowadzenia kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji i zmiany wydanego rozstrzygnięcia była wyłącznie wynikiem błędu tego Sądu.

SSO. J. Andrzejewski SSO J. Komorowski SSO D. Maciejewska -Papież